

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. Quæ dispositio sufficiat ad tollendam fictionem, ut baptismus
habeat effectum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Obijcies secundò contra secundam conclusio-
nem: Illa peccata remittuntur per penitentiam
& non per baptismum, quia baptizatus tenetur
confiteri: Sed fictè baptizatus tenetur confiteri
omnia peccata quæ in ipsa susceptione baptismi
commisit: Ergo illa peccata non remittuntur per
baptismum, sed per penitentiam. Major con-
fessio Minor verò probatur. Quando quis tenetur
confiteri aliquod peccatum, tenetur confiteri gra-
vitatem totam illius: Sed ex una parte tenetur
baptizatus fictè, confiteri fictionem, ex alia verò
eo gravior est peccatum fictionis, quò quis habet
plura peccata in ipsa susceptione baptismi, fictio
enim formalis est irreverentia in susceptione sa-
cramenti, quæ haud dubie major est, quò plura
sunt peccata: Ergo fictè baptizatus tenetur con-
fiteri omnia peccata, quæ in ipsa susceptione ba-
ptismi commisit.

Respondeo concessa Majori, negando Mino-
rem: Sufficit enim quòd fictè baptizatus confitear
fictionem formalem: asserendo duntaxat se
suscepisse baptismum in peccato mortali. Ad
probationem in contrarium dico, majorem esse
veram quando non conjunguntur duo sacramen-
ta, sed in casu præfenti, cum hæc conjunctio fiat,
sola fictio remittitur per sacramentum peniten-
tiæ, gravitas verò illius major, quia provenit ex
magnitudine & multitudine aliorum peccato-
rum quæ remittuntur per baptismum, remittit-
ur etiam per ipsum.

Obijcies tertio contra tertiam conclusionem:
Licet sacramentum penitentiae non sit institutum
ad delenda peccata non confessæ, tamen per
concomitantiam remittit etiam illa quæ ex obli-
vione non sunt confessæ. Similiter licet Eucharis-
tia non sit per se instituta ad delendum peccatum
cum sola attritione, illud tamen interdum
remittit per accedens in eo qui existimans se esse
contritum, accedit ad illud sacramentum: Ergo
similiter licet baptizatus non sit per se institutus
ad remittenda peccata quæ post ejus susceptio-
nem committuntur, interdum tamen per acci-
dens ea remittere poterit.

Respondeo concessa Antecedente, negando
Consequentiam, quia nullum sacramentum ha-
bet vim ad remittenda peccata post susceptio-
nem ipsius sacramenti commissæ, neque directè,
neque indirectè: sunt enim sacramenta medicina
curativa præcedentium peccatorum, & præser-
vativa tantum respectu subsequendum. Unde
nego paritatem, peccatum enim oblitum in con-
fessione, supponitur commissum ante susceptio-
nem sacramenti penitentiae; & similiter Eucha-
ristia non facit de attrito contritum, nisi respectu
peccati ante susceptionem talis sacramenti com-
missi.

Quæres, utrum non solum peccata mortalia,
sed etiam venialia, baptismum fictè susceptum
antecedentia, aut ipsum concomitantia, per ip-
sum, recedente fictione, remittantur?

Respondeo affirmativè: Quamvis enim non sit
æque certum, recedente fictione, redire effectum
baptismi, quoad remissionem venialium, quia
baptismus non est medium necessarium ad hu-
jusmodi remissionem, nihilominus probabilius
est, etiam hunc effectum redire, quia si baptismus
ita institutus est, ut possit operari, sublato obice,
& recedente fictione, etiam si ipse non existat,
non est verisimile hoc esse limitatum ad unum
effectum ejus, potius quàm ad alium, nullum e-

Fam. V.

nim fundamentum est ad id asserendum; præci-
pue quia gratia illa quæ datur recedente fictione,
tam verè est regenerativa, ac si esset data in præ-
sentia baptismi, & ideo quantum est de se, omni-
no transmutat hominem, & delet omnem macu-
lam vitæ præteritæ.

ARTICULUS IV.

Quæ dispositio sufficiat ad tollendam fictio-
nem, ut baptismus habeat effectum?

Notandum primò duobus modis posse ho-
minem esse fictum in susceptione baptismi:
Primò inculpabiliter, quia sine sua culpa caruit
dispositione necessariâ ad fructum sacramenti
recipiendum, ex eo scilicet quod habuit tantum
attritionem naturalem, quàm bonâ fide existi-
mavit esse supernaturalem. Secundò culpabili-
ter, & hoc adhuc dupliciter, primò quia sciens &
prudens, vel ex ignorantia vincibili, non adhibet
attritionem naturalem: secundò, quia in suscep-
tione baptismi committit aliquod aliud pecca-
tum, puta quia habet intentionem furandi facul-
tates Ecclesiæ.

Notandum secundò, in fictione illa culpabili
duo reperiri, unum tanquam formale, & aliud
tanquam materiale, sive fundamentum forma-
lis. Materiale sunt peccata illa ratione quorum
susceptio baptismi est indigna: formale verò est
ipsa indigna susceptio, quæ est speciale peccatum
in aliis fundatum. His præmissis, pro resolutione
difficultatis proponitur.

Dico primò: ad tollendam fictionem ex igno-
rantia inculpabili provenientem, sufficit attritio
supernaturalis. Hæc conclusio intelligi debet ex
suppositione quod post baptismum susceptum,
nullum peccatum fuerit commissum: tunc enim
ad illud tollendum necessaria esset contritio, vel
sacramentum penitentiae, ut postea dicemus.

Conclusio sic explicata facile suadetur: Nam
tota fictio ex ignorantia inculpabili proveniens,
posita fuit in carentia dispositionis necessariæ ut
baptismus suum consequatur effectum, nimirum
attritionis supernaturalis, & non in novo pecca-
to: Ergo posita attritione verâ & supernaturali,
tolletur obex & fictio, & baptismus suum sortie-
tur effectum.

Dico secundò: Fictio peccaminosa formaliter
sumpta, debet tolli per contritionem, vel per at-
tritionem, cum sacramento penitentiae. Ita com-
muniter Theologi contra Paludanum in 4. dist.
4. qu. 5. docentem solam attritionem sufficere.

Probatur conclusio ratione fundamentali: Fi-
ctio peccaminosa formaliter sumpta, seu pecca-
tum indignæ sumptionis baptismi, non potest tol-
li in vi ipsius baptismi: Ergo ad ipsum tollendum
sola attritio non sufficit, sed necessariò requiritur
contritio cum sacramento penitentiae. Conse-
quentia patet, Antecedens probatur. Baptismus
non potest ea peccata remittere quæ ipsum con-
sequuntur: Sed fictio formalis consequitur bap-
tismum: Ergo per ipsum non remittitur. Ma-
jor patet ex dictis conclusione 3. articuli præce-
dentis, Minor verò suadetur. Ut detur fictio
formaliter, debet esse in eo instanti in quo con-
summatur sacramentum, siquidem si esset ante
illud instans, non tolleretur effectum sacramenti,
cùm in illo instanti talis effectus conferatur, &
possit baptizatus habere attritionem aut contri-
tionem, ut patet in eo qui toto tempore quo
illi conferretur baptismus, complaceret sibi in

V

pee-

peccato mortali, & in instanti terminativo illius, subito mutaretur, prorumpens in actum contritionis vel attritionis, quod non repugnat: Sed in illo instanti verum est baptismum præcessisse: Ergo fictio formalis est peccatum consequens ipsum baptismum.

- 48 Confirmatur: Quia fictio formalis debet esse in eo instanti in quo sacramentum consummatur habet ex se, & ex sua formali ratione, specialem repugnantiam cum effectu ipsius, quatenus formaliter tollit dispositionem ad ipsum necessarium. Ergo nequit per baptismum remitti, sed necessario debet esse materia penitentiae.

Dico tertio: Fictio materialiter sumpta, si continuatur etiam in illo instanti in quo baptismus deberet habere suum effectum, non potest tolli nisi per contritionem, vel attritionem, cum sacramento penitentiae: si verò desinat esse ante illud instans, vel etiam in illo instanti, remittitur ex vi baptismi.

- 49 Prima pars patet, si enim fictio materialiter sumpta continuatur etiam in illo instanti in quo baptismus deberet habere suum effectum, subsequitur ipsum baptismum: Sed peccata baptismi subsequuntur, cum sint subiecta clavibus Ecclesiae, non remittuntur nisi per contritionem, vel eludentem votum sacramenti penitentiae, vel per attritionem, cum sacramento: Ergo si fictio materialiter sumpta continuatur in illo instanti in quo baptismus deberet habere suum effectum, non tollitur nisi per contritionem, vel attritionem, cum sacramento penitentiae.

- 50 Secunda etiam pars non minus est manifesta: Nam si fictio materialiter sumpta desinat ante illud instans, vel in illo instanti in quo baptismus deberet habere suum effectum, non subsequitur baptismum, sed illum antecedit, vel comitatur: At peccata antecedentia vel concomitantia baptismum, cum non sint subiecta clavibus Ecclesiae, non remittuntur per penitentiam, sed per baptismum: Ergo nec fictio materialiter sumpta, si desinat ante illud instans, vel in illo instanti in quo baptismus deberet habere suum effectum.

- 51 Ex his inferes, quod si aliquis susciperet baptismum cum intentione furandi bona Ecclesiae, & talem intentionem continuaret etiam in illo instanti in quo baptismus deberet habere suum effectum, tale peccatum esset in confessione aperiendum, nec sufficeret dicere se cum fictione suscepisse baptismum. Si verò talem intentionem in illo instanti non continuaret, teneretur tantum dicere in confessione, se fictè accessisse ad baptismum, non verò se habuisse intentionem furandi facultates Ecclesiae: & si hoc in confessione declararet, non esset illi injungenda aliqua satisfactio pro illo peccato, quia hæc non est injungenda pro peccatis quæ delentur ex vi baptismi, cum baptismus totam poenam temporalem remittat, ut articulo primo ostensum est.

- 52 Intelliges etiam ex supra dictis, quod quando sacramentum baptismi, recedente fictione per contritionem, vel per sacramentum penitentiae, incipit habere effectum suum, talis ordo reperitur. Prius naturæ penitentia tollit fictionem, quæ prioritas reducit ad genus causæ materialis & dispositivæ, tum quia recessus impediendi prius naturæ intelligitur, quam introductio formæ impeditæ, tum etiam, quia recessus fictionis est quasi dispositio ut baptismus habeat suum effectum. In secundo instanti naturæ, baptismus

remittit peccata quæ fuerunt ante ipsum consummationem, nam infusio gratiæ regenerantis, vel instantis, intelligi nequit ante recessum originis culpæ, & lethaliū culpæ actualium. In instanti naturæ baptismus iustificat animam per gratiam regenerantem, quia gratia regenerans quæ confertur per baptismum, prioritate naturæ præcedit gratiam sanantem, quæ per penitentiam infunditur. In quarto demum penitentia iustificat hominem per gratiam sanantem, nam prius naturæ est generatio in vita spirituali per baptismum, quam sanatio per penitentiam.

ARTICULUS V.

Virum sit proprium baptismi quod conferat suum effectum, recedente fictione, an verò id etiam competat aliis novæ legis sacramentis?

In huius difficultatis resolutione variè opinantur Authores. Nam Sotus in 4. dist. 6. quest. 1. art. 8. docet hoc esse singulare in baptismi, recedente fictione suum consequatur effectum, tum quia Augustinus id solum attribuit baptismi, tum propter ejus necessitatem, quæ medium simpliciter necessarium ad salutem. Hæc sequuntur Vazquez disp. 161. cap. 2. Mercurius de baptismo disp. 12. sect. 1. & ultimarum, & Augustinus Bernal de sacram. in genere disp. 13. sect. 3. Alii omnibus & solis Sacramentis characterem imprimunt, hunc effectum tribuunt. In hunc modum, Major, Covarruvias, Granado, Sylvester, Alii his addunt Sacramentum Penitentiae, ut Paludanus, & Sylvester. Alii extendunt ad omnia Sacramenta, ut Cajetanus, Nuncio, Soto, Candidus, Philippus à Sancta Trinitate, Henriquez, & Diana. Alii demum id tribuunt tantum Sacramentis novæ legis, excepto Sacramento Eucharistiæ. Ita Suarez, Lugo, Filliugius, Becina, & ex Thomistis Martinez à Prado, cuius sententia probabilior, & menti D. Thomæ conformior videtur. Pro resolutione

Dico primò, certum videri, non solum baptismum, sed etiam alia duo Sacramenta characterem imprimunt, nimirum Confirmationem, & Ordinem, conferre suum effectum, recedente fictione. Ita D. Thomas in 4. dist. quest. 1. art. 1. quest. 3.

Probat ratione fundamentali: Cum enim Sacramenta quæ imprimunt characterem sunt inextinguibilia, est in illis specialis necessitas, quod conservent suum effectum, recedente fictione: aliter enim qui fictè illa suscipiunt, manerent in perpetuum privati effectu proprio illorum, & tunc deberent obire munia ad quæ obligantur ex characteris, v. g. constanter profiteri fidem, & actus hierarchicos rectè exercere: At hoc videtur inconveniens, & suavitati divinæ providentiæ repugnans: Ergo omnia Sacramenta characterem imprimunt, recedente fictione, suos conferunt effectus. Unde hoc baptismum singulare non est, licet D. Augustinus supra, art. 2. citatus, illud tantum mentionem fecerit, tum quia de illis tantum disputabat, tum etiam quia est specialiter illo necessitas, cum ille sit janua omnium Sacramentorum.

Dico secundò: idem privilegium Extremae Unctioni & Matrimonio tribuendum esse.